

STUDIJNÍ CESTA SDRUK 2019 PO HOLANDSKÝCH KNIHOVNÁCH

Mgr. Blanka Konvalinková, PhDr. Dana Petrádová

Termín: 23. 4. – 27. 4. 2019

Studijní cesta, kterou každoročně organizuje Sdružení knihoven ČR, tentokrát směřovala do Holandska. Během cesty jsme navštívili celkem 5 knihoven – 2 univerzitní a 3 městské knihovny.

KNIHOVNA EEMLAND (Amersfoort)¹

Knihovna Eemland v Amersfoortu je velkou veřejnou knihovnou. Je umístěna v moderních prostorách ve velmi rušné oblasti. Společně s knihovnou sídlí v tomto multifunkčním areálu další kulturní instituce nebo obchody.

Knihovna se může pochlubit krásným a zajímavým architektonickým řešením budovy. Hned ve vstupním prostoru se nachází velká stupňovitá studijní zóna s kavárnou v nejvyšším patře. Budova není zcela bezbariérová, do některých pater se nedostanou lidé na vozíku, ale knihovna se snaží tento stav řešit. Knihovníci ale nemohli příliš do záměrů architekta mluvit, nábytek je až moc masivní. V knihovně je zaregistrováno cca 15–16 tisíc čtenářů, z toho polovinu tvoří děti, za rok knihovnu navštíví cca 1 milion osob. Knihovní fond obsahuje 120 tisíc svazků. V nabídce mají 50–80 tisíc e-knih, jejichž výpůjčky tvoří asi 7 % z celkového počtu výpůjček.

Knihovna, tak jako i ostatní holandské knihovny, funguje zcela samoobslužně pomocí RFID technologie (návrátový automat s třídičkou, samoobslužné výpůjční pulty). Zajímavé je, že knihy ani jiná média nejsou elektronicky chráněny. Zájemci o registraci si mohou vybrat z několika typů registračních poplatků, jehož výše určuje šíři služeb. Za plné služby čtenáři platí 55 € / rok. Děti do 18 let poplatky neplatí, seniorům nejsou poskytovány žádné slevy. Knihovna je otevřená 72 hod. týdně od pondělí do neděle. Provoz knihovny zajišťuje celkem 35 zaměstnanců, často jsou využíváni dobrovolníci, a to také z řad přistěhovalců, kteří v knihovně získávají pracovní a jazykové zkušenosti.

Kromě výpůjčních služeb knihovna organizuje různé kulturní a vzdělávací akce pro všechny věkové kategorie – reading group, autorská čtení, workshopy (balet, malování), soutěže apod.

Obr. 1. Exteriér knihovny

Obr. 2. Architektura

Obr. 3. Studijní místa

KNIHOVNA UNIVERZITY V UTRECHTU (Utrecht)²

¹ <https://www.bibliotheekeemland.nl/>

Univerzitní knihovna ve městě Utrecht sídlí ve dvou budovách – staré (bílé) a nové (černé). Naše skupina navštívila 200 let starou budovu (bílou), která patřila královské rodině. Pro potřeby univerzity byla zrekonstruována před 10 lety. Rekonstrukce musela být provedena s přihlédnutím k historickému významu budovy a přinesla s sebou řadu problémů, architekti spojili historické a zcela moderní prvky. Při renovaci se nepočítalo s návštěvou lidí na vozíku, dodatečně byly dostavěny malé výtahy.

Knihovna má v knihovním fondu cca 800 tisíc dokumentů z mnoha oborů, velkou část tvoří obory humanitní. Studenti zároveň mohou využívat 700 databází.

Knihovnu mohou využívat nejenom studenti, ale i zájemci z řad široké veřejnosti, ale ve zkouškových obdobích slouží jenom studentům, kteří obvykle obsadí všech 700 studijních míst. Ve zkouškových obdobích zároveň dochází k prodloužení otevírací doby do 1.30 hod. v noci (noční služby v knihovně zajišťují brigádníci z řad studentů).

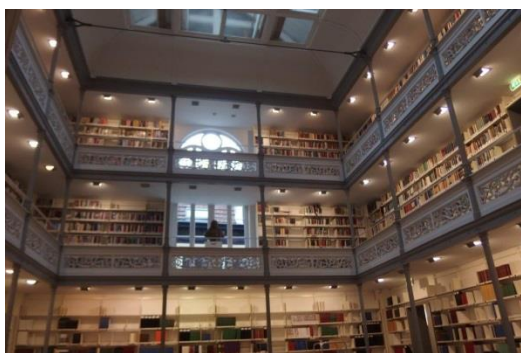
Knihovna nabízí řadu zajímavých služeb pro studenty, např. pomoc při sestavení životopisu včetně pořízení fotografie, education desk (konzultační místo k vybranému tématu, např. IT).

Obr. 4. Vstupní nádvoří

Obr. 5. Samoobslužné půjčování

Obr. 6. Interiéry

Obr. 7. Zahrada Pandhof v Utrechtu

MĚSTSKÁ KNIHOVNA (Rotterdam)³

Městská knihovna v Rotterdamu je jedna z největších knihoven v zemi. Centrální knihovna, kterou jsme navštívili, sídlí v sedmipatrové budově z 80. let 20. století, jednotlivá patra propojují eskalátory. Síť knihoven v Rotterdamu tvoří kromě centrální knihovny dalších 19 menších poboček.

Vestibul v přízemí slouží jako multifunkční prostor, ve kterém je umístěná kavárna, WC, divadlo, šachy, výstavní prostor, ve vstupní hale také probíhají velké trhy. Zároveň zde probíhá automatizované půjčování a vracení, v dalších patrech jsou umístěny pouze informační pulty.

Zajímavé služby: jazyková kavárna, „laboratoř“: tvořivá dílna s 3D tiskárnou, laserovou řezačkou a dalšími přístroji, prostor pro konání svatebních obřadů, filmové projekce, divadelní sál... To vše slouží dle slov knihovníků k většímu „propojení“ uživatelů s knihovnou pod heslem „tvoříme společně“.

Nabídka médií je rozmístěna do všech pater, např. v 1. patře je k dispozici literatura pro děti a mládež, v dalších patrech další typy literatury. Se stoupajícími patry dochází k postupnému utlumování hluku a poslední patro je zcela studijní a je zde vyžadováno absolutní ticho. Knihovna nabízí 1 000 studijních míst, velká část z nich byla v průběhu naší návštěvy obsazena a prostor obecně byl plný lidí všech věkových kategorií a národů, kteří zde četli, studovali nebo trávili čas.

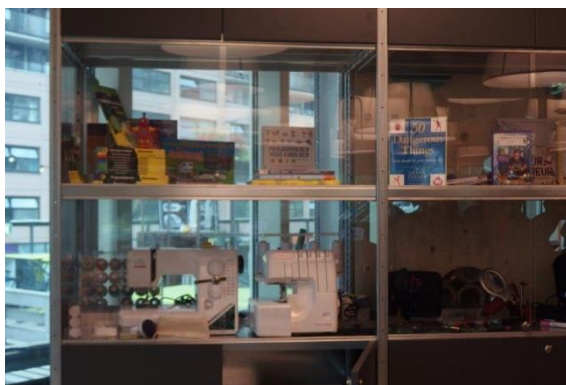
Obr. 8. Vstupní hala – šachy

Obr. 9. Studijní prostor s eskalátory

Obr. 10. Osvětlení

Obr. 11. Šicí stroje v „laboratoři“

³ <https://www.bibliotheek.rotterdam.nl/>

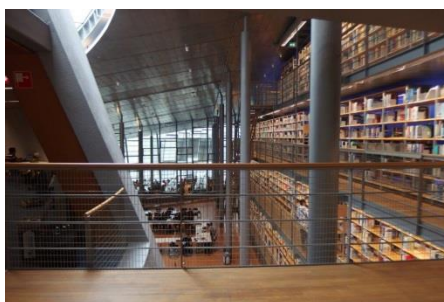
KNIHOVNA UNIVERZITY V DELFTU⁴

Univerzitní knihovna v Delftu upoutá svou zajímavou architekturou. Kužel, který je v horní části jakoby neukončen a který může vzdáleně připomínat větrný mlýn, navrhli architekti z kanceláře Mecanoo z Delftu. Knihovna byla postavena už v roce 1998 a slouží převážně studentům univerzity, je ale otevřená i veřejnosti. Knihovna obsahuje 800 tisíc svazků tištěných knih (i ve skladech) a množství databází. Studenti mají průkaz a přístup ke všem zdrojům zdarma, ostatní uživatelé platí 30 eur ročně za omezený přístup: výpůjčky knih a online služby pouze na místě.

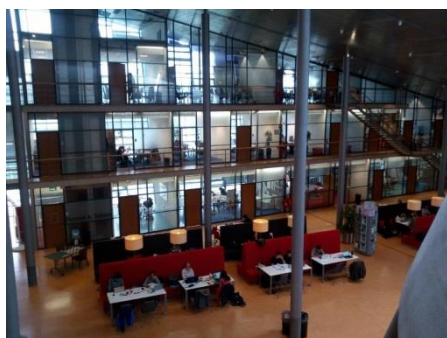
Knihovna má sto zaměstnanců, je otevřena denně od 8.00 do 24.00 hodin, ve zkouškovém období až do 2.00 hodin v noci (pro noční služby využívá studenty). Ve velké studovně je vyžadováno ticho a 4× v roce dokonce ticho v celé budově (období příprav na zkoušky). Univerzita v Delftu má 25 tisíc studentů, z toho je 25 % zahraničních (Němci, Italové, Belgičané, Číňani).

Obr. 12. Kuželovitá stavba knihovny

Obr. 13. Interiér

Obr. 14. Prosklené studovny

Obr. 15. Studenti pod „zvonek“

⁴ <https://www.tudelft.nl/en/library/>

MĚSTSKÁ KNIHOVNA V DEN HELDERU⁵

Knihovna v přímořském městě Den Helderu byla vyhodnocena komisí IFLA jako nejlepší veřejná knihovna roku 2018. Paní ředitelka se přihlásila do soutěže už počtvrté a teprve loni se to povedlo a knihovna titul získala. Je to knihovna s příběhem, je umístěna v budově bývalé školy School 7, kde mnozí občané města Den Helder v dětství absolvovali školní docházku. Proto mají na tuto budovu a na zážitky s ní spojené i nostalgické vzpomínky. Architekti rekonstruovali školu citlivě a zachovali v ní některé prvky, které prostor citově přibližují lidem (bývalým žákům), například ošlapaný schod při vstupu do knihovny (školy), využití bývalých kabin WC na odpočinkové koutky, apod. Návštěvníka zaujmou hned za vchodem architektonické prvky – jako dřevěné schody (stupně) – pro různá pěvecká vystoupení, sál se stupňovitým hledištěm, kombinace starého a moderního – přiznaná střecha uvnitř budovy.

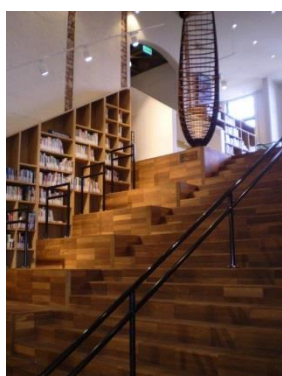
Knihovna poskytuje automatizované samoobslužné výpůjčky, čtenáři sami vracejí knihy po odečtení na zvláštní regál. Příjemné prostředí knihovny dotváří také kavárna v 1. patře.

Obr. 16. Budova School 7 – exteriér

Obr. 17. Pohled z okna knihovny

Obr. 18. Stupňovité schodiště

Obr. 19. Bookstart

Obr. 20. Relaxační koutek

V Liberci, červen 2019

⁵ <https://www.frameweb.com/news/school-7-library-netherlands-van-veen-mars>